

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
prednesené 7. apríla 2016¹

Vec C-149/15

Sabrina Wathelet
proti
Garage Bietheres & Fils SPRL

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Cour d'appel de Liège (Odvolací súd Liège, Belgicko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Ochrana spotrebiteľa — Smernica 1999/44/ES — Predaj spotrebného tovaru a záruky na spotrebný tovar — Článok 1 ods. 2 písm. c) — Pojem predávajúci — Zodpovednosť obchodníka, ktorý ako sprostredkovateľ koná pre predávajúceho, ktorý nie je obchodníkom“

I – Úvod

1. Je nepochybné, že spotrebiteľ nakupujúci spotrebný tovar od inej súkromnej osoby nepožíva ochranu na základe smernice Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES z 25. mája 1999 o určitých aspektoch predaja spotrebného tovaru a záruk na spotrebný tovar². Ide však o taký prípad aj vtedy, ak obchodník konajúci v mene a na účet súkromnej osoby koná pri predaji tak, že voči spotrebiteľovi vystupuje ako predávajúci? O tejto otázke sa rozhoduje v prejednávanej veci.
2. Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Cour d'appel de Liège (Odvolací súd Liège, Belgicko), sa týka sporu medzi spotrebiteľom a obchodníkom v súvislosti s predajom ojazdeného vozidla. Základnou otázkou je to, či obchodník, ktorý konal len ako sprostredkovateľ pre vlastníka vozidla, ktorý nie je obchodníkom, je zodpovedný voči spotrebiteľovi za nesúlad vozidla.
3. V tomto kontexte sa vnútroštátny súd v podstate pýta Súdneho dvora, či sa pojem predávajúci, uvedený v článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44, vzťahuje na takého obchodníka, akým je žalovaný v spore vo veci samej, ktorý pri predaji koná ako sprostredkovateľ pre súkromnú osobu, aj keď toto ustanovenie neuvádza takýto prípad.
4. Súdny dvor je teda v prejednávanej veci požiadaný, aby objasnil rozsah pojmu predávajúci v zmysle smernice 1999/44, a teda pôsobnosť tejto smernice.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Ú. v. ES L 171, s. 12; Mim. vyd. 15/004, s. 223.

5. V nasledujúcej analýze uvediem najprv úvahy všeobecnej povahy týkajúce sa pojmu sprostredkovateľ a spôsoby výkladu pojmu predávajúci uvedeného v smernici 1999/44. Následne na základe analýzy znenia článku 1 ods. 2 písm. c) tejto smernice, ako aj účelu tohto ustanovenia preskúmam s cieľom dať odpoveď na prejudiciálnu otázku pôsobnosť pojmu predávajúci v zmysle smernice. Nakoniec sa budem venovať otázke posúdenia vnútroštátnym súdom, ako aj otázke odmeňovania sprostredkovateľa.

II – Právny rámec

A – Smernica 1999/44

6. Odôvodnenie 1 smernice 1999/44 odkazuje na článok 153 Zmluvy o ES (teraz článok 169 ZFEÚ), ktorý okrem iného stanovuje:

„[Únia] v snahe podporiť záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva k ochrane... hospodárskych záujmov spotrebiteľov, ako aj k podpore ich práva na informácie... na ochranu ich záujmov“³.

7. Odôvodnenia 5 a 6 smernice 1999/44 spresňujú:

„(5) keďže vytvorenie spoločného súboru minimálnych predpisov spotrebiteľského práva, ktoré platia bez ohľadu na to, kde v spoločenstve sa tovar kúpil, posilní dôveru spotrebiteľa a umožní spotrebiteľom čo najlepšie využiť vnútorný trh;

(6) keďže hlavné problémy, s ktorými sa spotrebiteľia stretávajú a hlavný zdroj sporov s predávajúcimi sa týkajú nesúladu tovaru so zmluvou; keďže je preto vhodné aproximovať v tomto ohľade vnútroštátne právne predpisy platné pre predaj spotrebného tovaru, avšak bez zasahovania do ustanovení a zásad vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa zmluvnej a mimozmluvnej zodpovednosti“.

8. Pokiaľ ide o zodpovednosť predávajúceho, odôvodnenie 9 tejto smernice stanovuje:

„(9) keďže predávajúci by mal byť priamo zodpovedný spotrebiteľovi za súlad tovaru so zmluvou; keďže toto je typické riešenie zakotvené v právnych poriadkoch členských štátov; keďže napriek tomu by si mal predávajúci slobodne, ako je ustanovené národným právom, uplatniť nárok na nápravu voči výrobcovi, predchádzajúcemu predávajúcemu v rovnakom zmluvnom reťazci alebo akémukoľvek sprostredkovateľovi, pokiaľ sa takéhoto nároku na nápravu nevzdal; keďže táto smernica sa netýka zásady zmluvnej slobody medzi predávajúcim, výrobcom, predchádzajúcim predávajúcim alebo akýmkoľvek sprostredkovateľom; keďže národné právne predpisy majú stanoviť voči komu a ako môže predávajúci uplatniť takéto nároky na nápravu“.

9. Podľa článku 1 ods. 1 uvedenej smernice jej cieľom je:

„... aproximácia zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o určitých aspektoch predaja spotrebného tovaru a záruk na spotrebný tovar s cieľom zabezpečiť jednotnú minimálnu úroveň ochrany spotrebiteľa v rámci vnútorného trhu.“

3 — Konsolidované znenie Zmluvy o ES z roku 1997 (Ú. v. ES C 340, s. 173).

10. Na tento účel smernica 1999/44 ukladá predávajúcim určité povinnosti voči spotrebiteľom, najmä povinnosť podľa článku 2 ods. 1, teda dodať spotrebiteľovi tovar, ktorý je v súlade s kúpnu zmluvou, a povinnosť podľa článku 3 ods. 1, a to zodpovedať spotrebiteľovi za akýkoľvek existujúci nesúlad v čase dodania tovaru.

11. Článok 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44 definuje na účely uplatnenia smernice pojem predávajúci takto:

„predávajúci: znamená akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá na zmluvnom základe predáva spotrebný tovar v rámci svojich obchodných činností, podnikania alebo profesie“.

12. Článok 4 tejto smernice, nazvaný „Právo na odškodnenie“, stanovuje:

„Keď je posledný predávajúci zodpovedný spotrebiteľovi za nesúlad vyplývajúci z konania alebo nedbalosti výrobcu, predchádzajúceho predávajúceho v rovnakom zmluvnom reťazci alebo akéhokoľvek iného sprostredkovateľa, posledný predávajúci má právo uplatniť nárok na nápravu voči zodpovednej osobe alebo osobám v zmluvnom reťazci. Národné právo stanoví[,] voči ktorej zodpovednej osobe alebo osobám môže posledný predávajúci uplatniť nárok; určí príslušné opatrenia a výkonné podmienky.“

13. Podľa článku 1 ods. 1 smernica 1999/44 stanovuje len minimálnu harmonizáciu vnútroštátnych pravidiel ochrany spotrebiteľov.⁴ V tejto súvislosti článok 8, nazvaný „Národné právo a minimálna ochrana“, vo svojom odseku 1 spresňuje:

„Práva vyplývajúce z tejto smernice sa uplatnia bez dopadu na iné práva, ktorých sa môže spotrebiteľ dovoliavať podľa národných predpisov platných pre zmluvnú a mimozmluvnú zodpovednosť.“

B – Belgické právo

14. Pojem predávajúci, ako je definovaný v článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44, bol doslovne prebratý do belgického práva prostredníctvom článku 1649a ods. 2 bodu 2 belgického code civil (Občiansky zákonník).

III – Skutkový stav a spor vo veci samej

15. Pani Wathelet kúpila 24. apríla 2012 ojazdené vozidlo v predajni áut s autoservisom, a to konkrétne v spoločnosti s ručením obmedzeným Garage Bietheres & Fils SPRL (ďalej len „predajňa áut s autoservisom Bietheres“), za cenu 4 000 eur.

16. Pani Wathelet odovzdala sumu 4 000 eur predajni áut s autoservisom Bietheres. Nedostala však ani platobný doklad, ani faktúru za predaj.

17. Predajňa áut s autoservisom Bietheres zabezpečila technickú prehliadku vozidla na svoje náklady a zaslala žiadosť o prihlásenie vozidla do evidencie na príslušný belgický orgán. Náklady na toto prihlásenie uhradila pani Wathelet.

4 — Komisia vo svojom návrhu z 8. októbra 2008, ktorý viedol k prijatiu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ o právach spotrebiteľov [KOM(2008) 614 v konečnom znení], navrhla nahradiť štyri smernice, medzi nimi i smernicu 1999/44, „jednotným horizontálnym nástrojom“ založeným na úplnej harmonizácii v oblasti ochrany spotrebiteľov. Tento prístup bol však odmietnutý Radou. Konečná verzia smernice 2011/83 z 25. októbra 2011 (Ú. v. EÚ L 304, s. 64), obsahuje len jednu zmenu smernice 1999/44 (nový článok 8a), ukladajúcu členským štátom v prípade, ak prijímú prísnejšie ustanovenia na ochranu spotrebiteľa ako tie, ktoré sú uvedené v článku 5 ods. 1 až 3 a článku 7 ods. 1, povinnosť oznámiť túto skutočnosť Komisii.

18. O niekoľko mesiacov neskôr, v júli 2012, sa vozidlo pokazilo. Na účely opravy bolo dopravené do dielne predajne áut s autoservisom Bietheres. Táto diagnostikovala poruchu motora.
19. V liste z 13. novembra 2012 adresovanom predajni áut s autoservisom Bietheres pani Wathelet žiadala, aby jej bolo vrátené vozidlo, pričom okrem iného požiadala o vystavenie faktúry za predaj.
20. Dňa 17. novembra 2012 sa pani Wathelet dostavila do predajne áut s autoservisom Bietheres, aby vyzdvihla svoje vozidlo. Táto žiadosť bola zamietnutá, lebo nesúhlasila s podpísaním faktúry za opravu vo výške 2 000 eur s dátumom 17. november 2012. Podľa pani Watheletovej bola až v tomto okamihu informovaná o tom, že predajňa áut s autoservisom Bietheres nie je predávajúcim vozidla, ale v skutočnosti vystupuje ako sprostredkovateľ pre súkromnú osobu.⁵
21. Predajňa áut s autoservisom Bietheres v liste zo 17. novembra 2012 zaslanom pani Watheletovej uviedla, že vozidlo kúpené pani Watheletovou bolo v úschove na účely predaja, a hneď na začiatku ju upozornila, že toto vozidlo nepatrí predajni s autoservisom Bietheres, ale že patrí súkromnej osobe. Podľa predajne áut s autoservisom Bietheres predstavovala porucha motora bežné riziko v rámci kúpy ojazdeného vozidla medzi súkromnými osobami. Preto predajňa áut s autoservisom Bietheres trvala na odmietnutí vrátenia vozidla pani Watheletovej až do úplného zaplatenia faktúry za opravu vo výške 2 000 eur. Predajňa áut s autoservisom Bietheres pripojila k svojej zásielke príjmový doklad na 4 000 eur, v ktorom boli ručne doplnené meno a priezvisko vlastníka, ktorý nie je obchodníkom, a kupujúceho, pani Watheletovej. Tento dokument neobsahoval podpis vlastníka, ktorý nie je obchodníkom.
22. Dňa 13. decembra 2012 podala predajňa áut s autoservisom Bietheres na Tribunal de première instance de Verviers (Prvostupňový súd Verviers) žalobu smerujúcu proti pani Watheletovej, pričom okrem iného požadovala zaplatenie faktúry za opravu vo výške 2 000 eur zo 17. novembra 2012 spolu s úrokmi. Predajňa áut s autoservisom Bietheres tvrdila, že vozidlo kúpené pani Watheletovou patrilo jednému z jej klientov a že išlo o predaj medzi dvomi súkromnými osobami.
23. Pani Wathelet spochybnila návrh predajne áut s autoservisom Bietheres a podala protinávrh, ktorým na základe belgického Občianskeho zákonníka žiadala o zrušenie predaja a vrátenie sumy 4 000 eur spolu s úrokmi. Okrem toho pani Wathelet žiadala o zaplatenie náhrady škody vo výške 2 147,46 eura. Uviedla, že predaj vozidla sa uskutočnil medzi ňou a predajňou áut s autoservisom Bietheres a že nemohla vedieť, že predajňa áut s autoservisom Bietheres nebola predávajúcim.
24. Tribunal de première instance rozhodol, že návrhy predajne áut s autoservisom Bietheres sú čiastočne dôvodné a uložil pani Watheletovej povinnosť, aby jej zaplatila sumu 2 000 eur spolu s úrokmi. Okrem toho tento súd považoval protinávrh pani Watheletovej za nedôvodný.
25. Pani Wathelet podala odvolanie na vnútroštátny súd, Cour d'appel de Liège (Odvolací súd Liège), pričom naďalej trvala na svojich návrhoch predložených v rámci prvostupňového konania a subsidiárne požiadala o okamžité vydanie vozidla.
26. Vnútroštátny súd sa domnieva, že existujú vážne, presné a vzájomne sa zhodujúce domnienky, že pani Wathelet nebola pri uzatváraní kúpnopredajnej zmluvy informovaná o tom, že išlo o predaj medzi súkromnými osobami. V tejto súvislosti vnútroštátny súd považuje za preukázané, že pani Wathelet sa nikdy nestretla s vlastníkom vozidla a že predajňa áut s autoservisom slúžila ako sprostredkovateľ pri predaji bez toho, aby bola odmenená samotným vlastníkom.

5 — Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že vlastník vozidla nedostal celú kúpnu cenu, pričom predajňa áut s autoservisom Bietheres si ponechala sumu 800 eur za opravy vykonané na vozidle na účely jeho vystavenia na predaj.

IV – Prejudiciálna otázka a konanie pred Súdny dvorom

27. Vnútroštátny súd rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdny dvor túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa pojem ‚predávajúci‘ spotrebného tovaru uvedený v článku 1649a belgického Občianskeho zákonníka, ktorý bol vložený zákonom z [1. septembra 1994] s názvom ‚zákon o ochrane spotrebiteľov pri predaji spotrebného tovaru‘, ktorým bola do belgického právneho poriadku prebratá [smernica 1999/44 o určitých aspektoch predaja spotrebného tovaru a záruk na spotrebný tovar], vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje nielen na obchodníka, ktorý ako predávajúci prevádza vlastnícke právo k spotrebnému tovaru na spotrebiteľa, ale aj na obchodníka, ktorý ako sprostredkovateľ koná za predávajúceho, ktorý nie je obchodníkom, bez ohľadu na to, či za sprostredkovanie dostane odmenu a či informoval potenciálneho kupujúceho o tom, že predávajúcim je súkromná osoba?“

28. Písomné pripomienky predložili belgická, nemecká a rakúska vláda, ako aj Európska komisia. Pojednávanie s ústnymi prednesmi sa neuskutočnilo.

V – Právna analýza

A – Predbežné pripomienky

1. O pojme sprostredkovateľ

29. Na úvod sa mi zdá vhodné urobiť niekoľko pripomienok k pojmu sprostredkovateľ, ktorý pokrýva skupinu situácií, ktorých právne účinky môžu byť rôzne a môžu byť predmetom národných variácií,⁶ keďže vnútroštátne právne predpisy v oblasti zmlúv boli predmetom len veľmi obmedzenej harmonizácie na európskej úrovni.⁷

30. Vnútroštátny súd nespresnil, v akom zmysle používa pojem sprostredkovateľ v návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

31. Smernica 1999/44 neobsahuje žiadnu definíciu pojmu sprostredkovateľ uvedeného v odôvodnení 9 a v článku 4 smernice a ani ustanovenia smernice, ani jej prípravné práce nenaznačujú, v akom zmysle sa tento pojem používa v tejto smernici. Ani Súdny dvor nemal príležitosť zaoberať sa touto otázkou alebo všeobecnejšie úlohou a zodpovednosťou sprostredkovateľa v oblasti ochrany spotrebiteľov.

6 — Pozri „Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law, Draft Common Frame of Reference (DCFR)“, dokument vypracovaný na žiadosť Komisie Študijnou skupinou pre európsky občiansky zákonník a Skupinou pre Acquis communautaire, 2009, kniha II kapitola 6, nazvaná „Representation“.

7 — Pozri však návrh Komisie z 11. októbra 2011 týkajúci sa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o spoločnom európskom kúpnom práve [KOM(2011) 635 v konečnom znení], ktorý pokiaľ ide o cezhraničné zmluvy, predpokladá „samostatný, jednotný súbor pravidiel zmluvného práva obsahujúci ustanovenia na ochranu spotrebiteľa – spoločné európske kúpne právo, ktoré sa bude považovať za druhý systém zmluvného práva v rámci vnútroštátneho právneho poriadku každého členského štátu“ (bod 1, s. 4 návrhu), ak sa na tom zmluvné strany dohodnú.

32. Pojem sprostredkovateľ je však uvedený v iných smerniciach týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa. Viaceré obsahujú explicitnú definíciu pojmu, ktorý sa týka každej osoby konajúcej v mene alebo na účet iného.⁸ Táto definícia sa vzťahuje súčasne na obchodníka konajúceho vo svojom vlastnom mene, ktorý je vo všeobecnosti považovaný za viazaného zmluvou na základe vnútroštátneho zmluvného práva⁹ a obchodníka, ktorý koná v mene inej osoby, ktorý naopak nie je všeobecne považovaný za zmluvnú stranu.¹⁰

33. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vlastník predmetného vozidla uviedol, že vozidlo mu patrilo, že išlo o „predaj medzi súkromnými osobami a že predajňa áut s autoservisom slúžila len ako sprostredkovateľ“. Okrem iného sa vo vnútroštátnom rozhodnutí uvádza, že platba kúpnej ceny bola prevedená na vlastníka vozidla.¹¹

34. Vyvodzujem z toho, že sprostredkovateľ, v prejednávacom prípade predajňa áut s autoservisom Bietheres, vstúpil do predaja v mene a na účet vlastníka vozidla.

35. Preto sa v nasledujúcej analýze opieram o definíciu pojmu sprostredkovateľ zahŕňajúceho každého obchodníka, ktorý v rámci predaja spotrebného tovaru vystupuje voči spotrebiteľovi v mene a na účet vlastníka predávaného tovaru, ktorý nie je obchodníkom.¹²

36. Okrem toho v prípade neexistencie protichodných informácií mi to umožňuje predpokladať, že predajňa áut s autoservisom Bietheres bola poverená vlastníkom vozidla, aby ho predala. Moja analýza sa týka len situácie, v ktorej sprostredkovateľ koná na základe poverenia.

2. O predmete prejudiciálnej otázky

37. Svojím návrhom na začatie prejudiciálneho konania sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora na výklad pojmu predávajúci uvedený v článku 1649a belgického Občianskeho zákonníka, ktorý bol vložený prostredníctvom zákona z 1. septembra 1994 na účely prebratia článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44 do belgického práva.

38. Na úvod treba zdôrazniť, že pokiaľ je na Súdny dvor podaný návrh na základe článku 267 ZFEÚ, Súdny dvor má právomoc rozhodnúť o výklade zmlúv a o platnosti a výklade aktov prijatých inštitúciami Únie. Právomoc Súdneho dvora sa obmedzuje iba na preskúmanie ustanovení práva Únie. Posúdiť pôsobnosť vnútroštátnych ustanovení a spôsob, ktorým sa majú uplatňovať, prislúcha vnútroštátnemu súdu.¹³

39. Prejudiciálnu otázku treba chápať tak, že jej cieľom je preukázať, či sa pojem predávajúci v zmysle článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44 má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa obchodníka konajúceho v mene a na účet súkromnej osoby bez ohľadu na to, či je alebo nie je odmeňovaný za svoju úlohu a či informoval alebo neinformoval spotrebiteľa o tom, že predávajúcim je súkromná osoba.

8 — Pozri najmä článok 2 smernice Rady 85/577/EHS z 20. decembra 1985 na ochranu spotrebiteľa pri zmluvách uzatváraných mimo prevádzkových priestorov (Ú. v. ES L 372, s. 31; Mím. vyd. 15/001, s. 262) (zrušená smernicou 2011/83) a článok 2 ods. 1 písm. e) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/122/ES zo 14. januára 2009 o ochrane spotrebiteľov, pokiaľ ide o určité aspekty zmlúv o časovo vymedzenom užívaní ubytovacích zariadení, o dlhodobom dovolenkovom produkte, o ďalšom predaji a o výmene (Ú. v. EÚ L 33, s. 10). Pozri tiež článok 2 ods. 2 návrhu Komisie z 8. októbra 2008 týkajúci sa smernice 2011/83, uvedený vyššie (poznámka pod čiarou 4 vyššie).

9 — Pozri „Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law, Draft Common Frame of Reference (DCFR)“, c. d., kniha II kapitola 6 poznámka I.1 z bodu II.-6:106, nazvaného „Representative acting in own name“.

10 — Tamže, bod II.6:105, nazvaný „When representative’s act affects principal’s legal position“.

11 — Pozri poznámku pod čiarou 5 vyššie.

12 — Teda o užšiu definíciu, ako je tá, ktorú používajú akty Únie uvedené v poznámke pod čiarou 8 vyššie.

13 — Rozsudok Innoventif (C-453/04, EU:C:2006:361, bod 29) a uznesenie Kovaľský (C-302/06, EU:C:2007:64, bod 17 a citovaná judikatúra).

3. O spôsoboch výkladu

40. Predtým, ako sa budem venovať výkladu pojmu predávajúci v zmysle článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44, predložím všeobecné úvahy, ktoré sa mi zdajú na tento účel vhodné.

41. Po prvé podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora z požiadavky jednotného uplatňovania práva Únie, ako aj zo zásady rovnosti vyplýva, že znenie ustanovenia práva Únie, ktoré neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a rozsah pôsobnosti, si v zásade vyžaduje v celej Únii autonómny a jednotný výklad, ktorý musí zohľadňovať kontext tohto ustanovenia a cieľ sledovaný príslušnou právnou úpravou.¹⁴

42. Keďže definícia predávajúceho uvedená v článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44 neobsahuje nijaký odkaz na vnútroštátne práva, treba ju teda považovať za autonómny pojem práva Únie, ktorého obsah je založený len na zdrojoch práva Únie.

43. Po druhé, aj keď sa pojem predávajúci nachádza v iných aktoch práva Únie,¹⁵ špecifická definícia zavedená do článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44 sa nachádza len v tejto smernici. Ide totiž o jedinečný pojem, ktorý sa má vykladať vo svetle cieľov sledovaných touto smernicou, ako aj so zreteľom na špecifickú funkciu predávajúceho v rámci uvedenej smernice.¹⁶

44. Po tretie pojem predávajúci v zmysle smernice 1999/44 má nevyhnutne *objektívnu* povahu, ktorá sa opiera o určité overiteľné prvky odvodené zo znenia článku 1 ods. 2 písm. c) smernice („zmluva“, predaj „spotrebného tovaru“, „obchodná činnosť, podnikanie alebo profesia“).

45. Tento pojem je tiež *funkčný a vzťahový*, keďže je odvodený od funkcie osoby v špecifickej ekonomickej transakcii.¹⁷ Predávajúci totiž „predáva“ spotrebný tovar spotrebiteľovi v kontexte kúpnej zmluvy. Preto určenie osôb, na ktoré sa vzťahuje článok 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44, nie je nemenné, ale závisí od ich pozície v určitom zmluvnom vzťahu. Funkcia predávajúceho musí byť hlavne chápaná z hľadiska spotrebiteľa, ktorý je predmetom ochrany podľa tejto smernice.

B – O výklade článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44

1. O doslovnom výklade článku 1 ods. 2 písm. c)

46. Podľa znenia článku 1 ods. 2 písm. c) smernica 1999/44 pojem predávajúci sa vzťahuje na:

„akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá na zmluvnom základe predáva spotrebný tovar v rámci svojich obchodných činností, podnikania alebo profesie“.

14 — Pozri najmä rozsudky *Seattle Genetics* (C-471/14, EU:C:2015:659, bod 23) a *Axa Belgium* (C-494/14, EU:C:2015:692, bod 21 a citovanú judikatúru).

15 — Pozri najmä článok 3 písm. h) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 z 27. októbra 2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za vynucovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa (Ú. v. EÚ L 364, s. 1).

16 — Naopak definícia „spotrebiteľ“ uvedená v článku 1 ods. 2 písm. a) smernice 1999/44 sa nachádza v iných aktoch Únie. Pozri najmä článok 2 písm. b) smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 228) a článok 2 bod 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES z 20. mája 1997 o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku (Ú. v. ES L 144, s. 19; Mim. vyd. 15/003, s. 319). Táto smernica bola zrušená smernicou 2011/83.

17 — Súdny dvor podobne rozhodol, že pojem spotrebiteľ v zmysle článku 2 písm. b) smernice 93/13 má „objektívnu povahu“ a „musí byť posúdený vzhľadom na funkčné kritérium spočívajúce v posúdení, či predmetný zmluvný vzťah spadá do rámca činností, ktoré nemajú podnikateľský charakter“ (uznesenie *Tarcău*, C-74/15, EU:C:2015:772, bod 27). Pozri tiež rozsudok *Costea* (C-110/14, EU:C:2015:538, bod 21) a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón vo veci *Costea* (C-110/14, EU:C:2015:271, bod 28). Pozri, pokiaľ ide o pojem spotrebiteľ v zmysle článku 13 Dohovoru o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach podpísaného v Bruseli 27. septembra 1968 (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32), rozsudok *Benincasa* (C-269/95, EU:C:1997:337, bod 16), v ktorom Súdny dvor zdôraznil „postavenie, ktoré táto osoba zastáva v konkrétnej zmluve, v spojení s povahou a cieľom tejto zmluvy“.

47. Definícia pojmu predávajúci v zmysle smernice 1999/44 neodkazuje teda na pojem sprostredkovateľ a zo všeobecnejšieho hľadiska sa smernica nezaobera výslovne zodpovednosťou sprostredkovateľa voči spotrebiteľovi.¹⁸ Nezdá sa ani, že by otázka zodpovednosti sprostredkovateľa bola predmetom sporu počas legislatívneho procesu pred prijatím tejto smernice,¹⁹ ktorej hlavnou témou je vzťah medzi predávajúcim a spotrebiteľom, pričom poslední uvedení sú hlavnými právnymi subjektmi smernice.

48. Neexistencia zmienky o zodpovednosti sprostredkovateľa voči spotrebiteľovi v smernici 1999/44 je o to viac významná preto, lebo európsky normotvorca sa vo viacerých iných smerniciach týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa rozhodol zahrnúť sprostredkovateľa medzi subjekty zodpovedné voči spotrebiteľovi.²⁰

49. Okrem toho pojem sprostredkovateľ je v smernici 1999/44 uvedený len v súvislosti so zodpovednosťou voči poslednému predávajúcemu. Podľa článku 4 smernice, keď je posledný predávajúci zodpovedný spotrebiteľovi za nesúlad vyplývajúci z konania alebo nedbalosti výrobcu, predchádzajúceho predávajúceho v rovnakom zmluvnom reťazci alebo „akéhokoľvek iného sprostredkovateľa“, posledný predávajúci má právo uplatniť nárok na nápravu voči zodpovednej osobe alebo osobám v zmluvnom reťazci. V tejto súvislosti druhá časť tohto článku spresňuje, že identifikácia zodpovedných osôb, ako aj príslušné opatrenia a výkonné podmienky budú určené v súlade s vnútroštátnym právom.²¹

50. Na základe vyššie uvedeného považujem za nesporné, na rozdiel od belgickej, nemeckej a rakúskej vlády, ako aj Komisie, že pojem predávajúci uvedený v článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44 sa nevzťahuje na obchodníka, konajúceho v mene a na účet súkromnej osoby, ktorý na tomto základe zjavne koná v rámci predaja spotrebiteľovi. Preto takýto obchodník „nepredáva“ spotrebný tovar „na zmluvnom základe“, ale koná výlučne pri predaji medzi súkromnými osobami, na ktorý sa táto smernica nemá uplatňovať.

51. Podľa môjho názoru toto konštatovanie samo osebe nevylučuje, aby mohol byť obchodník konajúci v menej a na účet súkromnej osoby považovaný v konkrétnom prípade za predávajúceho v zmysle článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44, ak pri vystupovaní voči spotrebiteľovi vyvolá dojem, že koná ako predávajúci. V takomto prípade sa obchodník javí z pohľadu spotrebiteľa ako „predávajúci“ spotrebný tovar „na zmluvnom základe“ „v rámci svojich obchodných činností, podnikania alebo profesie“. Ďalej sa táto situácia zdá byť porovnateľná so situáciou sprostredkovateľa konajúceho vo vlastnom mene.²² Posledný uvedený je vo všeobecnosti viazaný zmluvou²³ a musí byť preto považovaný za predávajúceho v zmysle článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44.

18 — Pozri tiež *Zelenú knihu o revízii spotrebiteľského acquis* [KOM(2006) 744 v konečnom znení, bod 4.2].

19 — Naopak možnosť zahrnúť ustanovenia o zodpovednosti výrobcu voči spotrebiteľovi bola predmetom diskusií. Pozri najmä *Zelenú knihu o zárukách za spotrebný tovar a záručnom servise* [KOM(93) 509 v konečnom znení], uznesenie Európskeho parlamentu zo 6. mája 1994 o *Zelenej knihe Komisie o zárukách za spotrebný tovar a záručnom servise* (Ú. v. ES C 205, s. 562), stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru z 27. novembra 1996 k návrhu smernice (body 1.4 a 2.5, Ú. v. ES C 66, 1997, s. 5), legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu z 10. marca 1998 k návrhu smernice (doplnenia 4, 5 a 25, Ú. v. ES C 104, s. 30) a zmenený návrh Komisie [KOM(1998) 217 v konečnom znení, bod 5].

20 — Pozri poznámku pod čiarou 8 vyššie.

21 — Pozri tiež odôvodnenie 9 smernice 1999/44, ktoré spresňuje, že táto smernica „sa netýka zásady zmluvnej slobody medzi predávajúcim, výrobcu, predchádzajúcim predávajúcim alebo akýmkoľvek sprostredkovateľom“. Rovnako v kontexte medzinárodného práva súkromného článok 1 ods. 2 písm. g) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) (Ú. v. EÚ L 177, s. 6) stanovuje, že „otázka, či zástupca môže zaväzovať zastúpeného...“ je vylúčená z pôsobnosti tohto nariadenia.

22 — Dve situácie stoja tiež vedľa seba v „Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law, Draft Common Frame of Reference (DCFR)“, c. d., kniha II kapitola 6 bod II-6:106: „When the representative, despite having authority, does an act in the representative's own name or otherwise in such a way as not to indicate to the third party an intention to affect the legal position of a principal, the act affects the legal position of the representative in relation to the third party as if done by the representative in a personal capacity“. Pozri tiež článok 13 ods. 1 Dohovoru o zastupovaní v oblasti medzinárodného predaja tovaru, podpísaného v Ženeve 17. februára 1983, podľa ktorého akty viažu sprostredkovateľa a tretie osoby, ak „a) tretia osoba nepoznala alebo sa nepredpokladá, že by mohla poznať jeho postavenie sprostredkovateľa alebo b) vyplýva z okolností v danom prípade, najmä s odkazom na mandátnu zmluvu, že sprostredkovateľ očakával sám uzavrieť zmluvu“.

23 — Pozri bod 32 vyššie.

52. Relatívne široká definícia pojmu predávajúci uvedená v článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44 svedčí v prospech zahrnutia obchodníka, ktorý vystupovaním voči spotrebiteľovi vyvolá dojem, že koná ako predávajúci, do jeho pôsobnosti.

53. Objavuje sa otázka, či presné znenie článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44 bráni takémuto výkladu.

54. Domnievam sa, že v spore vo veci samej spočíva teraz rozhodujúci význam znenia na výrazoch „na zmluvnom základe“ a „predáva spotrebný tovar“, keďže vnútroštátny súd považuje za preukázanú skutočnosť, že predajňa áut s autoservisom Bietheres predáva spotrebný tovar v rámci svojich obchodných činností, podnikania alebo profesie.²⁴

a) O výraze „na zmluvnom základe“

55. Ani znenie, ani prípravné práce na smernici 1999/44²⁵ neprinášajú objasnenie presného rozsahu výrazu „na zmluvnom základe“. Určenie významu tohto výrazu sa preto musí zistiť podľa jeho obvyklého zmyslu, pričom sa zároveň zohľadnia súvislosti, v ktorých sa používa, ako aj ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou.²⁶

56. Súhlasím s analýzou Komisie, podľa ktorej výraz „na zmluvnom základe“ predpokladá existenciu písomnej alebo ústnej zmluvy.

57. Pokiaľ ide o tento výraz, Komisia uvádza, že vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby určil, či existovala kúpna zmluva a prípadne medzi akými stranami bola táto uzavretá, predovšetkým, ak bola uzavretá medzi spotrebiteľom a predávajúcim v zmysle smernice 1999/44.

58. Belgická, nemecká a rakúska vláda tvrdia, že len osoba, ktorá je stranou zmluvy v pozícii predávajúceho je priamo zodpovedná voči spotrebiteľovi na základe kúpnej zmluvy. Pokiaľ ide o pojem predávajúci v zmysle článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44, načrtáva sa jediná otázka, kto je zmluvným partnerom spotrebiteľa. Pozri tiež REICH, N., MICKLITZ, H. W., ROTT, P. a TONNER, K.: *European Consumer Law*. 2. vyd., Intersentia, s. 173, ako aj BIANCA, M. a GRUNDMANN, S. (ed.): *EU Sales Directive, Commentary*. Intersentia, s. 114.

59. Nesúhlasím úplne s týmto prístupom, podľa ktorého je pojem predávajúci naviazaný na určenie zmluvných strán.

60. Predávajúci definovaný v zmysle smernice 1999/44 je istotne vo väčšine prípadov osoba, ktorá sa zmluvou zaväzuje dodať predávaný tovar. Na účely uplatnenia smernice 1999/44 je však podľa môjho názoru potrebné rozlišovať na jednej strane medzi určením zmluvných strán a na strane druhej medzi určením predávajúceho v zmysle článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44.

24 — Otázka by mohla znieť, či výraz „v rámci svojich obchodných činností, podnikania alebo profesie“ zahŕňa, že obchodník by mal byť povinný všeobecne predávať spotrebný tovar špecifického typu, ktorý je predmetom predaja v danom prípade. Zdá sa mi, že takýto výklad je prehnaný. To však nevylučuje, že táto skutočnosť by mohla byť relevantná na posúdenie smerujúce k určeniu, či sprostredkovateľ vystupovaním voči spotrebiteľovi vyvolal dojem, že koná ako predávajúci. Pozri bod 86 nižšie.

25 — Výraz „na zmluvnom základe“ totiž nie je uvedený v pôvodnom návrhu Komisie [Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o predaji a zárukách na spotrebný tovar, KOM(95) 520 v konečnom znení] z 23. augusta 1996, ani v zmenenom návrhu [Zmenený návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o predaji a zárukách na spotrebný tovar, KOM(98) 217 v konečnom znení] z 1. apríla 1998. Výraz bol doplnený do článku 1 ods. 2 písm. c) bez vysvetlenia v spoločnej pozícii (ES) č. 51/98 z 24. septembra 1998, prijatej Radou na účely smernice 1999/44 (Ú. v. ES C 333, s. 46) a schválenej Európskym parlamentom v jeho rozhodnutí zo 17. decembra 1998 o spoločnej pozícii prijatej Radou (Ú. v. ES C 98, 1999, s. 226).

26 — Pozri rozsudok Content Services (C-49/11, EU:C:2012:419, bod 32).

61. K tomuto bodu je vhodné pripomenúť minimálnu povahu harmonizácie zavedenú touto smernicou. Určenie zmluvných strán sa týka všeobecných právnych predpisov členských štátov uplatniteľných na kúpne zmluvy, ktoré nie sú harmonizované touto smernicou.²⁷

62. Z toho podľa môjho názoru vyplýva, že určenie zmluvných strán podľa vnútroštátnych právnych predpisov nemôže byť rozhodujúce vo vzťahu k posúdeniu požadovanému v článku 1 ods. 2 písm. c) smernice. Pojem predávajúci ako autonómny pojem práva Únie zakladá svoj obsah len na zdrojoch práva Únie. Tento záver je posilnený so zreteľom na cieľ smernice, a to zabezpečiť minimálnu jednotnú ochranu spotrebiteľov v Únii bez ohľadu na to, kde bude miesto predaja tovaru.²⁸

63. Výraz „na zmluvnom základe“ preto ako taký predpokladá len existenciu zmluvy, a teda nebráni presadzovanému výkladu, podľa ktorého obchodník konajúci v mene a na účet súkromnej osoby má byť považovaný za predávajúceho v zmysle článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44, ak pri vystupovaní voči spotrebiteľovi vyvoláva dojem, že koná ako predávajúci.

b) O výraze „predáva spotrebný tovar“

64. V obvyklom význame pojem „predávajúci“ znamená, že osoba, predávajúci, prevádza tovar na iného, kupujúceho, proti zaplateniu sumy predstavujúcej cenu tovaru.

65. Ako zdôrazňuje belgická vláda, článok 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44 nestanovuje, že predávajúci musí byť vlastníkom predávaného tovaru.²⁹

66. V prípade neexistencie akejkoľvek informácie v tomto zmysle v znení článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44 a v jej prípravných prácach, sa mi reštriktívny výklad ustanovenia, podľa ktorého sa predávajúci obmedzuje na vlastníka predávaného tovaru, zdá nelogický z dôvodu, že sprostredkovateľ konajúci vo svojom vlastnom mene je podľa všeobecného pravidla viazaný zmluvou,³⁰ aj keď nie je vlastníkom predávaného tovaru.

67. Pripomínam tiež, že smernica sa týka len veľmi obmedzenej časti právnych predpisov členských štátov uplatniteľných na kúpne zmluvy a nemá vplyv na vnútroštátne právne úpravy týkajúce sa vlastníctva.

68. Okrem toho sa smernica 1999/44 týka hlavne záruk na spotrebný tovar a zodpovednosti za nesúlad tovaru. V tomto kontexte z pohľadu spotrebiteľa, ktorý je predmetom ochrany tejto smernice, sa nezdá relevantné, aby vlastníka a predávajúci tovaru boli nevyhnutne tou istou osobou.

27 — Komisia v odôvodnení svojho návrhu smernice spresňuje, že smernica 1999/44 nezohľadnila všeobecné právne predpisy členských štátov uplatniteľné na kúpne zmluvy, ako sú tie, ktoré sa týkajú vytvorenia zmluvy, a na nedostatky vôle, atď. Okrem toho Komisia zdôrazňuje, že návrh sa má týkať len veľmi obmedzenej časti otázok vyplývajúcich z predaja spotrebného tovaru. Pozri návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o predaji a zárukách na spotrebný tovar [KOM(95) 520 v konečnom znení], odsek II písm. d) a odsek III článok 7 [teraz článok 8 smernice 1999/44].

28 — Pozri najmä odôvodnenie 5 smernice 1999/44. Vo svojom stanovisku z 27. novembra 1996 o návrhu Komisie smernice 1999/44, bod 2.1, Sociálny a hospodársky výbor zdôraznil cieľ zabezpečiť spotrebiteľovi v prípade nákupu výrobku, ktorý sa javí vadný, v inom členskom štáte porovnateľnú ochranu, ako je ochrana, ktorá je mu zabezpečená v štáte, kde má bydlisko.

29 — Naopak nezdialam úplne stanovisko rakúskej vlády, podľa ktorého nie je automaticky na základe znenia článku 1 ods. 2 písm. c) nutné, aby išlo o prevod vlastníctva. Podľa môjho názoru pojem „predávajúci“ predpokladá prevod vlastníctva spotrebiteľovi. To nevyklučuje, ako tvrdí rakúska vláda, kúpnu zmluvu s výhradou vlastníctva, ale znamená to len, že zmluva sa týka prevodu vlastníckeho práva k tovaru na spotrebiteľa.

30 — Pozri bod 32 vyššie.

69. Inými slovami, v rámci smernice 1999/44 nemusí byť dotknutý subjekt na účely získania postavenia predávajúceho nevyhnutne vlastníkom tovaru.³¹ Neexistuje ani nijaký dôvod na obmedzenie rozsahu pojmu predávajúci na vlastníka predávaného tovaru.

2. O teleologickom výklade článku 1 ods. 2 písm. c)

70. Teleologický výklad článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44 posilňuje doslovný výklad tohto ustanovenia, podľa ktorého obchodník konajúci v mene a na účet súkromnej osoby môže byť považovaný za predávajúceho v zmysle tohto ustanovenia, ak pri vystupovaní voči spotrebiteľovi vyvoláva dojem, že koná ako predávajúci.

71. Základnou úlohou predávajúceho v rámci smernice 1999/44 je dodať spotrebiteľovi tovar v súlade s kúpnu zmluvou a v prípade nedostatočného súladu ho opraviť alebo ho nahradiť.³² Na tento účel pojem predávajúci v zmysle článku 1 ods. 2 písm. c) vymedzuje okruh osôb, proti ktorým sa spotrebiteľ môže obrátiť v prípade, ak tovar nie je v súlade so zmluvou.

72. Znalosť spotrebiteľa totožnosti predávajúceho je teda v prípade nesúladu zjavne nevyhnutná. Znalosť totožnosti predávajúceho by okrem toho mohla byť rozhodujúca pre spotrebiteľa, ktorý si má vybrať medzi viacerými predávajúcimi, pričom spotrebiteľ posudzuje skúsenosť, odbornosť a solventnosť predávajúceho, ako aj jeho schopnosť splniť svoje povinnosti v prípade nesúladu.

73. V prípade, ak obchodník koná ako sprostredkovateľ pre súkromnú osobu, ako je to v prejednávacom prípade, neznalosť spotrebiteľa, pokiaľ ide o totožnosť predávajúceho, bude mať ešte škodlivejší účinok, lebo spotrebiteľ sa nachádza v stave neznalosti svojej právnej situácie a možnosti prostriedkov nápravy, ktorými disponuje. Ak sa teda ukáže, že predávajúci je súkromná osoba, záväzná povaha práv spotrebiteľa zakotvená v článku 7 ods. 1 smernice 1999/44 sa neuplatní a spotrebiteľ nemá nárok na ochranu podľa tejto smernice. Preto sa predávajúci, ktorý nie je obchodníkom, môže okrem iného zbaviť akejkolvek zodpovednosti, pokiaľ ide o skryté vady predávaného tovaru. Tento príklad je o to relevantnejší v kontexte predaja ojazdeného vozidla.

74. Z toho vyplýva, že účinná ochrana spotrebiteľa zahŕňa, že spotrebiteľ vie, že predávajúci je súkromnou osobou. Ako tvrdí belgická vláda, táto informácia je porovnateľná s „informáciou, ktorú spotrebiteľ potrebuje na to, aby mohol urobiť kvalifikované rozhodnutie o obchodnej transakcii“, t. j. informáciou, ktorú je predávajúci povinný poskytnúť spotrebiteľovi na základe článku 7 ods. 1 smernice 2005/29/ES.³³

31 — Hoci je pravda, že obchodník, ktorý nie je vlastníkom tovaru, nie je všeobecne schopný zorganizovať bez súhlasu vlastníka opravu alebo náhradu tovaru v súlade s článkom 3 ods. 2 a 3 smernice 1999/44 v prípade nesúladu, článok 3 ods. 5 tejto smernice poskytuje výslovne spotrebiteľovi právo vyžadovať primerané zníženie ceny alebo zrušenie zmluvy, ak predávajúci neuskutočnil nápravu v primeranej lehote, čo sú požiadavky, na ktoré je takýto obchodník určite schopný odpovedať.

32 — Pozri článok 2 ods. 1 a článok 3 smernice 1999/44.

33 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (Ú. v. EÚ L 149, s. 22). Článok 7 ods. 4 smernice 2005/29 uvádza ako príklad podstatnej informácie „adresu a totožnosť obchodníka, ako napríklad jeho obchodné meno a prípadne adresu a totožnosť obchodníka, v mene ktorého koná“.

75. Priznanie potrebného účinku smernici 1999/44 si teda podľa mňa vyžaduje využiť presadzovaný výklad a zahrnúť do pôsobnosti jej článku 1 ods. 2 písm. c) obchodníka konajúceho v mene a na účet súkromnej osoby, ktorý svojím vystupovaním voči spotrebiteľovi vyvoláva dojem, že koná ako predávajúci. V takomto prípade sprostredkovateľ urobil v mojich očiach „neodvolateľnú voľbu“ a nemôže sa vyhnúť svojej zodpovednosti v prípade nesúladu tovaru tým, že odkáže spotrebiteľa na súkromnú osobu, ktorú nebude možné nájsť alebo nebude solventná.³⁴

76. Navrhovaný výklad sa mi zdá byť v súlade s judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej systém ochrany zavedený smernicami Únie v oblasti ochrany spotrebiteľov spočíva na myšlienke, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predávajúcim alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti.³⁵

77. Ak spotrebiteľ nebol informovaný o tom, že predávajúcim je súkromná osoba, existuje veľká informačná asymetria medzi spotrebiteľom a sprostredkovateľom.³⁶ Táto asymetria môže byť napravená len na základe iniciatívy sprostredkovateľa, pre ktorého je vo všeobecnosti totiž jednoduchšie napraviť situáciu.³⁷ Okrem toho bude informačná asymetria často vytvorená alebo aspoň zachovávaná sprostredkovateľom. To podporuje myšlienku, podľa ktorej sa zodpovednosť predávajúceho musí podľa smernice 1999/44 uplatniť na sprostredkovateľa, ktorý svojím vystupovaním voči spotrebiteľovi vyvoláva dojem, že koná ako predávajúci.

78. Opačný výklad, ktorý by v každom prípade vylučoval obchodníka, ktorý koná ako sprostredkovateľ, z pôsobnosti článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44, by poškodil celkový cieľ sledovaný európskou právnou úpravou v oblasti ochrany spotrebiteľov a zakotvený v článku 169 ZFEÚ (pôvodne článok 153 ES), t. j. zabezpečiť zvýšenú úroveň ochrany spotrebiteľov, a teda dôveru spotrebiteľov, ktorá je podstatná pre vnútorný trh.

C – O posúdení vnútroštátnym súdom

79. Vnútroštátnemu súdu prislúcha pri zohľadnení všetkých okolností prípadu a všetkých dôkazov³⁸ overiť, či obchodník môže byť považovaný za predávajúceho v zmysle článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44, teda či svojím vystupovaním voči spotrebiteľovi vyvolával dojem, že koná ako predávajúci predmetného tovaru.

34 — Pozri analogicky rozsudok Gruber (C-464/01, EU:C:2005:32, body 50 a 51) týkajúci sa kvalifikácie zmluvy ako „zmluvy uzavretej osobou na účel, ktorý nemožno považovať za súčasť jej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti“ v zmysle článku 13 Dohovoru o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, podpísaného v Bruseli 27. septembra 1968. Vec sa týkala opačnej situácie, keďže spotrebiteľ vystupoval tak, akoby konal z pozície svojho obchodného alebo profesijného postavenia. Súdny dvor rozhodol, že vnútroštátny súd musí v prípade, ak objektívne okolnosti veci nemôžu dostatočne právne preukázať, že konanie viedlo k uzavretiu zmluvy s dvojakým účelom sledujúcim nezanedbateľný podnikateľský účel, „preskúmať...“ či druhý účastník zmluvy nemohol oprávnenne prehliadnúť nepodnikateľský účel plnenia z dôvodu, že domnelý spotrebiteľ v skutočnosti vlastným správaním voči budúcemu druhému účastníkovi zmluvy vyvolal dojem, že konal na podnikateľské účely“. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs vo veci Gruber (C-464/01, EU:C:2004:529, bod 51).

35 — Pozri, pokiaľ ide o smernicu 1999/44, rozsudok Faber (C-497/13, EU:C:2015:357, bod 42), a pokiaľ ide o smernicu 93/13, rozsudky Bucura (C-348/14, EU:C:2015:447, bod 52), Costea (C-110/14, EU:C:2015:538, bod 18 a citovanú judikatúru), BBVA (C-8/14, EU:C:2015:731, bod 17 a citovanú judikatúru), ako aj Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 48 a citovanú judikatúru) a uznesenie Tarcău (C-74/15, EU:C:2015:772, bod 24).

36 — Pozri podobne návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston vo veci Faber (C-497/13, EU:C:2014:2403, bod 66), pokiaľ ide o súlad dodaného tovaru so zmluvou.

37 — Pozri tiež článok 7 návrhu smernice Komisie z 8. októbra 2008 uvedeného v poznámke pod čiarou 4 vyššie. Článkom 7 ods. 1 tohto návrhu Komisia navrhovala uložiť sprostredkovateľovi povinnosť informovať spotrebiteľa pred uzavretím zmluvy o tom, že koná v mene alebo na účet iného spotrebiteľa a že uzavretá zmluva sa má považovať nie za zmluvu medzi spotrebiteľom a obchodníkom, ale za zmluvu medzi dvomi spotrebiteľmi, ktorá z tohto titulu nespadá do pôsobnosti smernice. Okrem toho podľa článku 7 ods. 2 v prípade sprostredkovateľa, ktorý nedodržiava túto informačnú povinnosť, sa bude predpokladať, že uzavrel zmluvu vo svojom vlastnom mene. Článok 7 návrhu však nebol zachovaný. Pozri najmä všeobecné usmernenie Rady prijaté 24. januára 2011 [2008/196 (COD)] a doplnenia Európskeho parlamentu, prijaté 24. marca 2011, vzhľadom na návrh Komisie (Ú. v. EÚ C 247 E, 2012, s. 55).

38 — Pozri v tomto zmysle, pokiaľ ide o pojem spotrebiteľ, rozsudky Faber (C-497/13, EU:C:2015:357, body 38 až 48) a Costea (C-110/14, EU:C:2015:538, body 22 a 23), ako aj uznesenie Tarcău (C-74/15, EU:C:2015:772, bod 28).

80. Zdá sa mi však vhodné uviesť niekoľko všeobecných úvah, pokiaľ ide o posúdenie vnútroštátnym súdom.

81. Po prvé je vhodné pripomenúť predpoklad, podľa ktorého sa smernica 1999/44 nevzťahuje na zodpovednosť sprostredkovateľa voči spotrebiteľovi.³⁹ Z toho podľa mňa vyplýva, že uloženie zodpovednosti predávajúceho pre sprostredkovateľa musí podľa uvedenej smernice zostať výnimočné.

82. Preto sprostredkovateľ, ktorý len spojí spotrebiteľa a vlastníka, ktorý nie je obchodníkom, nemôže byť v nijakom prípade považovaný za predávajúceho v zmysle tejto smernice. Na vznik tejto zodpovednosti sprostredkovateľa treba aspoň to, aby sa sprostredkovateľ aktívne podieľal na predaji.

83. V tejto súvislosti môže vnútroštátny súd zohľadniť všetky okolnosti doplnujúce úlohu obchodníka pri predmetnom predaji a predovšetkým skutočnosť, že tovar bol vystavený v prevádzkarni obchodníka.

84. Takéto konštatovanie vedie vo všeobecnosti podľa mňa k silnému predpokladu, že spotrebiteľ mal dojem, že obchodník konal ako predávajúci. V takejto situácii prislúcha z môjho pohľadu obchodníkovi, ktorý sa chce zbaviť zodpovednosti podľa smernice 1999/44, preukázať, že spotrebiteľ vedel alebo mohol v okamihu uzavretia kúpnej zmluvy vedieť, že predávajúci bol súkromnou osobou. Uvádzam, že vo všeobecnosti je pre obchodníka jednoduché preukázať znalosť totožnosti predávajúceho, ktorý nie je obchodníkom, spotrebiteľovi. Stačí mu uviesť dôkaz, že o nej informoval spotrebiteľa, čo je nepochybne najschopnejší preukázať sprostredkovateľ.

85. Okrem toho vnútroštátny súd môže rovnako zohľadniť nasledujúce okolnosti na účely preukázania, či obchodník svojím vystupovaním voči spotrebiteľovi vyvolal dojem, že konal ako predávajúci:

- konkrétne snahy preukázané obchodníkom v kontexte predaja,
- rozsah korešpondencie a rozhovoru medzi spotrebiteľom a obchodníkom,
- skutočnosť, že spotrebiteľ poskytol platbu za tovar obchodníkovi, a
- náklady vynaložené obchodníkom v rámci predaja v rozsahu, v akom mal spotrebiteľ o nich vedomosť.

86. Vnútroštátny súd môže tiež preukázať, či obchodník vo všeobecnosti predáva spotrebný tovar špecifického typu, ktorý je predmetom tohto predaja, a zohľadniť tento prvok.

87. Po druhé sa mi zdá jasné, že dodržiavanie zásady efektivity ochrany spotrebiteľov nemôže viesť až k tomu, že sa celkovo nahradí úplná pasivita dotknutého spotrebiteľa.⁴⁰ Sprostredkovateľ totiž nemôže byť považovaný za predávajúceho v zmysle smernice 1999/44, pokiaľ sa vnútroštátny súd domnieva, že priemerný spotrebiteľ, teda spotrebiteľ, ktorý je riadne informovaný a primerane pozorný a obozretný,⁴¹ nemôže v okamihu uzavretia kúpnej zmluvy legitímne ignorovať skutočnosť, že obchodník konal len ako sprostredkovateľ pre súkromnú osobu.⁴² V tejto súvislosti by písomná kúpna zmluva obsahujúca meno predávajúceho, ktorý nie je obchodníkom, bola veľmi významnou indikáciou znalosti tohto prvku spotrebiteľom, keďže tento dokument je odovzdaný spotrebiteľovi pred uzavretím kúpnej zmluvy.

39 — Pozri bod 50 vyššie.

40 — Pozri rozsudok Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 56 a citovanú judikatúru).

41 — Pozri rozsudok Bucura (C-348/14, EU:C:2015:447, bod 56).

42 — Pozri podobne rozsudok Gruber (C-464/01, EU:C:2005:32, bod 51) týkajúci sa kvalifikácie zmluvy ako „zmluvy uzavretej osobou na účel, ktorý nemožno považovať za súčasť jej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti“ v zmysle článku 13 Dohovoru o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach podpísaného v Bruseli 27. septembra 1968.

D – O odmene sprostredkovateľa

88. Otázka odmeny sprostredkovateľa za jeho sprostredkovanie je spojená so zmluvným vzťahom medzi vlastníkom, ktorý nie je obchodníkom, a sprostredkovateľom, ktorý vo všeobecnosti nepatrí do pôsobnosti smernice 1999/44, okrem práva konečného predávajúceho obrátiť sa na základe článku 4 tejto smernice na sprostredkovateľa v prípade nesúladu vyplývajúceho z konania alebo nedbalosti posledného uvedeného.⁴³

89. Okrem toho skutočnosť, že sprostredkovateľ je alebo nie je odmeňovaný za svoje sprostredkovanie, sa mi nezdá relevantná z pohľadu spotrebiteľa. Všeobecne si nie je spotrebiteľ ani vedomý skutočnosti, či sprostredkovateľ je alebo nie je odmeňovaný.

90. Rovnako ako Komisia a rakúska vláda sa totiž domnievam, že skutočnosť, či sprostredkovateľ je alebo nie je odmeňovaný za svoje sprostredkovanie, nie je relevantná pre posúdenie podľa článku 1 ods. 2 písm. c) na účely určenia, či obchodník má byť považovaný za predávajúceho v zmysle smernice.⁴⁴

91. Na prvý pohľad sa môže zdať neprimerané uložiť sprostredkovateľovi povinnosť predávajúceho vyplývajúcu zo smernice 1999/44, keďže sprostredkovateľ nedostal žiadnu odmenu alebo nanajvýš skromnú odmenu.

92. Treba však pripomenúť, že sprostredkovateľ nenesie nutne konečnú ekonomickú záťaž. Naopak v prípade nesúladu predávaného tovaru, ktorého náklady nesie sprostredkovateľ ako predávajúci v zmysle smernice 1999/44, sa sprostredkovateľ môže podľa článku 4 smernice 1999/44 a podľa podmienok stanovených relevantným vnútroštátnym právom obrátiť na zodpovedné osoby, teda všeobecne na vlastníka, ktorý nie je obchodníkom.

93. Výklad, ktorý navrhujem k článku 1 ods. 2 písm. c) smernice 1999/44, skutočne predpokladá výlučne to, že sprostredkovateľ preberá riziko nesolventnosti vlastníka, ktorý nie je obchodníkom, čo však predstavuje základný aspekt pre spotrebiteľa. Tento výsledok sa mi zdá byť rozumný vzhľadom na skutočnosť, že sprostredkovateľ môže toto riziko jednoducho odstrániť tým, že informuje spotrebiteľa o totožnosti predávajúceho, ktorý nie je obchodníkom, alebo tým, že doplní rizikový príplatok do odmeny stanovenej za sprostredkovanie.

VI – Návrh

94. Vzhľadom na uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálnu otázku, ktorú položil Cour d'appel de Liège (Odvolací súd Liège), takto:

Článok 1 ods. 2 písm. c) smernice Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES z 25. mája 1999 o určitých aspektoch predaja spotrebného tovaru a záruk na spotrebný tovar sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa obchodníka konajúceho v mene a na účet súkromnej osoby bez ohľadu na to, či je alebo nie je odmenený za svoje sprostredkovanie, v rozsahu, v akom sprostredkovateľ svojím vystupovaním voči spotrebiteľovi vyvoláva dojem, že koná ako predávajúci.

43 — Pozri bod 12 vyššie.

44 — Nemecká vláda tvrdí, že skutočnosť, že obchodník dostáva od vlastníka odmenu za svoje sprostredkovanie, by mohla znamenať, že predáva nie vo svojom vlastnom mene, ale v mene vlastníka, keďže spotrebiteľ vedel o tejto odmene. Keďže súhlasím s týmto bodom, pýtam sa, či by sa táto hypotéza mohla konkrétne uplatniť, keďže spotrebiteľ si je výnimočne vedomý zmluvného vzťahu medzi predávajúcim a sprostredkovateľom.